TIDSSKRIFT

Det nye kullet i Fett maner til *motstand og rebelskhet for menneskeheten*.

Aktivister

Fett
Nr. 01-02/09
Redaktør: Charlotte Myrbråten

I kolofonen i det nye nummeret av Fett, som har fått ny redaktør, står kollektivet som jobber med bladet oppført som «Aktivister/redaksjon». Det er ganske betegnende for helheten. Nummeret som foreligger tar for seg svært politisk stoff: prostitusjon, voldtekt, problematiserende saker om jentevold. Det er likevel internasjonale saker som setter preg på tidsskriftet: Her finnes et intervju med den palestinske terroristen Leila Khaled, en sak fra India, en om omskjæring, og ikke minst en reportasje fra Chiapas, nærmere bestemt fra zapatistsenteret *Motstand og rebelskhet for menneskeheten*.

Fett har ikke lagt om krampaktig, men de har gjort noen nye grep. Ved å starte med seksjonen «Redaksjonen anbefaler» får de vist fram det nye kullet, og det føles bra å kjenne mer til avsenderen. Men det er noe ved komposisjonen som gjør at temaet – overskridelse – føles litt etterkonstruert. Er det ikke mye mer *vold* enn grenseoverskriding her? Vold som grenseoverskridelse diskuteres riktignok i både lederen og i flere av artiklene.

Det er fine illustrasjoner og tydeligere layout her. Noe forblir likevel uklart: Kate Pendry synes å være fast spaltist uten at det verken feires eller opplyses tydelig noe sted. Samme usikkerhet gjelder for Ingunn Yssen, som bidrar med en pussig tekst som er en hyllest av Lisbeth Salander, den voldelige krimhelten fra Stieg Larssons bøker. Det er et scoop av Fett å få Yssen til å skrive, men presentasjonen vitner ikke om den samme debattiveren som fantes i Fett første gangen de kom på gata (med de skandaløse, manipulerte bildene av Janne Haaland Matlary).

Nummeret er massivt, med svært mange og korte saker. Bladets yngste skribenter (f. 1990) bidrar med en tekst om reality-tv. Så unge, så uredigerte. Det samme inntrykket får man for øvrig av Ingunn Yssens tekst, så det er ikke til forkleinelse for de purunge jentene. Tekstene er sjelden redigert stramt nok – for ikke å si korrekturlest. Alle sidene er ikke like viktige, et par lettere bidrag ville de stått sterkere uten. Men det er en rik miks og mye overskudd her – i tillegg til alle de aktivistiske, internasjonale reportasjene finnes det et fint intervju med serieskaperen Nina Hemmingson, og en gjennomgang av Patti Smiths poesi.

Med litt strammere regi kan dette bli riktig bra: Fett klarer å fange opp nye stemmer med vilje til å bruke den.

Karin Haugen
karin.haugen@klassekampen.no

POETISK PRAKSIS

DET STÅR EIT DIKT PÅ SPEL

Alt eg vil er å vere der
når diktet kjem
Diktet om å gå på alle fire
øvst i eit bratt heng
Den minste bevegelse
og steinane rullar nedetter sida
Det at lyden aldri stilnar
Utsynet begynner å blinde
Fallhøgda veks i helane på deg

Denne kjensla av ras
og at berre eit dikt kan redde deg

Torunn Torgersrud

Klassekampens diktspalte redigeres av poetene Terje Dragseth og Aasne Linnestå.
Vi trykker nye dikt av etablerte såvel som uetablerte forfattere.
Bidrag mottas på adressen bokmagasinet@klassekampen.no.

TØYER: *Filosof Lars Fr. H. Svendsen inkluderer mange i liberalisme-antologien.*
FOTO: UNIVERSITETSFORLAGET

Snuoperasjon: Liberalismen gjøres sosial.

Filosofi som rebranding

Filosofen Lars Svendsen har utgitt en antologi om liberalisme på norsk, med utdrag av vestlige filosofer. Utvalget består av 19 personer, hvorav 17 er menn. 11 av de 19 er teoretikere som har virket eller hatt sin primære innflytelse hovedsakelig i perioden etter 1945, den kalde krigen. Begrunnelsen for utvalget er, som også idéhistoriker Trond Berg Eriksen har pekt på, så å si fraværende. Svendsen sier i forordet at utvalget «favner bredt», og spenner over «ytterliggående liberalister» til «liberale liberalismekritikere.» Hva nå det skal bety.

Strikken tøyes langt for å inkludere folk som «liberalister». Den ene av de to kvinnene, Mary Wollstonecraft, kan vanskelig betegnes som noen «liberalist» i moderne forstand, hun regnet seg som sosialist, var gift med anarkisten William Godwin, støttet revolusjonen i Frankrike, og var venninne av den revolusjonære Thomas Paine i USA — hun ville nok betakket seg for å havne til bords med blådresser som Robert Nozick. Men Svendsen hevder retorisk (i artikkelen om Nozick) at «mange liberalister var først sosialister.» Dette er for øvrig et av de få tilfellene der han ser på endring av ideer over tid i personenes liv, ellers er tilnærmingen i introduksjonene preget av idealtypiske framstillinger.

Et annet påfallende trekk ved boka er at alle veier synes å føre til Berlin. Isaiah Berlins rolle er dominerende i bokens andre del, det 20. århundret, som Svendsen selv innrømmer er særlig vektlagt. Popper, Rawls, Nozick, Gray, Sen har alle linjer til Berlin. I de seinere årene har Quentin Skinner (som Res Publica har gitt ut på norsk) reist en sentral debatt om Isaiah Berlin og hvordan hans frihetsbegrep syntes tilpasset den kalde krigens posisjoner og Storbritannias rolle i forhold til kolonispørsmålet, men selv om Skinner er nevnt i forordet, er den store diskusjonen han har gitt støtet til om etterkrigstidens liberalismebegrep ikke nevnt i noen litteraturliste eller i presentasjonen av Berlin. Naturlig nok. Han påpeker at Berlins liberalisme har en autoritær dimensjon som går tilbake til Hobbes.

> Civita ønsker å *redefinere seg politisk.*

Om Svendsen hadde arbeidet med denne boka helt uavhengig av Civita, ville det vært urettferdig å se boka som uttrykk for Civitas politiske prosjekt. Men i forordet kommer Civitas sentrale rolle tydelig fram («Civita er Fritt Ord en stor takk skyldig for økonomisk støtte til utgivelsen. Civita er også takknemlig for at Universitetsforlaget sa seg villig til å utgi boka»). Derfor bør denne boka ses i sammenheng med vår norske høyretenketank.

Dette er ikke en bok som forklarer eller rydder opp i begrepsbruken om det liberale, den synes tvert imot å utydeliggjøre skiller, for å skape en størst mulig liberal hatt. Slik går den inn i en lang tradisjon for høyretenketanker, der en klassisk filosofisk kanon brukes bevisst for å legitimere ideologer i et filosofisk B-lag, av typen Robert Nozick, Ayn Rand, eller «tenkeren Murray Rothbard», som kjempet for hva han kalte «anarko-kapitalismen». Men tendensen i boka er tydelig på at heller enn å fremme de vanlige frimarkedsapologetene prøver de nå å gjøre liberalismen mest mulig *sosial*. «Liberalisme» er først og fremst interessant som et uttrykk for hvordan tenketanken Civita ønsker å *redefinere seg politisk*, i en situasjon der deres opprinnelige anbefalinger om ytterligere deregulering har vist seg pinlige. Adam Smith glimrer således med sitt fravær. De vil skape et annet bakteppe, som ser ut til å gå i en mer utydelig, moralkonservativ lei. Det handler om *rebranding*. Avslutningen ved Amartya Sen er et uttrykk for hvor Civita nå ønsker å lande etter å ha tapt terreng: i et sosialliberalt fokus på *personlig ansvar og moral*. Det er en defensiv posisjon, etter mange års offensiv reklamekampanje for markedets velsignelser.

Håvard Nilsen
Leder i Res Publica.
bokmagasinet@klassekampen.no

SAKPROSA

Lars Fr. H. Svendsen (red.)
Liberalisme
Universitetsforlaget 2009, 544 sider